

Wytyczne dotyczące ułatwienia skutecznego dialogu pomiędzy właściwymi organami nadzorującymi zakłady ubezpieczeń a biegłym(i) rewidentem(-ami) i firmą(-ami) audytorską(-imi) przeprowadzającą(-ymi) badanie ustawowe tych zakładów

Wprowadzenie

- 1.1. Zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego¹ Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) wydaje – przy uwzględnieniu obecnych praktyk – wytyczne skierowane do właściwych organów nadzorujących zakłady ubezpieczeń w celu ułatwienia nawiązywania i utrzymywania skutecznego dialogu pomiędzy właściwymi organami nadzorującymi zakłady ubezpieczeń a biegłym(i) rewidentem(-ami) i firmą(-ami) audytorską(-imi) przeprowadzającą(-ymi) badanie ustawowe tych zakładów. Aby wzmocnić nadzór nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji oraz ochronę ubezpieczających, w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (zwanej dalej „Wypłacalność II”)², a w szczególności w jej artykułach 68 i 72, nałożono na biegłych rewidentów wymogi prawne dotyczące niezwłocznego powiadamiania o wszelkich faktach, które mogą mieć poważne konsekwencje dla sytuacji finansowej lub struktury administracyjnej zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji. Jednak oprócz zobowiązania biegłych rewidentów do zgłaszania tego rodzaju informacji dotyczących poważnych faktów i zdarzeń wykonywanie zadań nadzorczych można wesprzeć poprzez skuteczny dialog pomiędzy organami nadzoru a biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi.
- 1.2. EIOPA, w ścisłej współpracy z Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (zwanym dalej „EUNB”), zbadał obecnie stosowane praktyki nadzorcze w odniesieniu do komunikacji pomiędzy właściwymi organami nadzorującymi zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w UE i w Europejskim Obszarze Gospodarczym (zwanym dalej „EOG”) a biegłymi rewidentami i firmami przeprowadzającymi audyty tych nadzorowanych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Wszystkie organy nadzoru, które były zaangażowane w to badanie, utrzymują zarówno regularne, jak i doraźne kontakty z biegłymi rewidentami oraz wymieniają się z nimi opiniami. Jednak w większości przypadków interakcja ta nie opiera się na formalnym zbiorze zasad lub przepisów. Aby ułatwić właściwy i skuteczny dialog poza zakresem uprawnień właściwych organów do żądania bieżących informacji zgodnie z art. 35 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2009/138/WE oraz poza zakresem zobowiązania audytora do powiadamiania zgodnie z art. 72 dyrektywy 2009/138/WE, EIOPA opracował niniejszy zbiór wytycznych opartych na określonych zasadach w celu wsparcia organizacji członkowskich EIOPA w formułowaniu spójnego, właściwego i proporcjonalnego podejścia nadzorczego.
- 1.3. Niniejsze wytyczne są wydawane zgodnie z art. 16 rozporządzenia EIOPA³.
- 1.4. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji.
- 1.5. Jeżeli terminy nie zostały zdefiniowane w niniejszych wytycznych, uznaje się, że mają one znaczenie nadane w aktach prawnych przywołanych we wprowadzeniu.
- 1.6. Wytyczne stosuje się od dnia 31 maja 2017 r.

---

¹ Dz.U. L 158 z 27.5.2014, s. 77.

² Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1.

³ Dz.U. L 331 z 15.12.2015, s. 48–83.

Wytyczna 1 – Podejście do dialogu

- 1.7. Właściwe organy powinny dopilnować, aby dialog z biegłym(i) rewidentem(-ami) i firmą(-ami) audytorską(-imi) przeprowadzającą(-ymi) badanie ustawowe był otwarty i konstruktywny oraz na tyle elastyczny, aby uwzględniał niespodziewane wydarzenia w przyszłości.
- 1.8. Właściwe organy powinny promować wzajemne zrozumienie ról i obowiązków stron zaangażowanych w dialog zgodnie z wymogami w zakresie poufności i tajemnicy służbowej, o których mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 537/2014 oraz w art. 64–71 dyrektywy 2009/138/WE. W szczególności właściwe organy powinny zapewnić, że wszelkie informacje wymieniane w ramach dialogu pozostaną poufne i nie naruszają jakichkolwiek ograniczeń umownych ani prawnych odnoszących się do ujawniania informacji, o których mowa w art. 12 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 537/2014 lub w art. 68 dyrektywy 2009/138/WE.
- 1.9. Właściwe organy powinny zapewnić, że nadzorowany zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji pozostanie głównym źródłem informacji do celów audytu nadzorującego i badania ustawowego oraz że informacje zgromadzone w ramach dialogu nie zastępują jego pracy.
- 1.10. Właściwe organy powinny stosować oparte na ryzyku podejście do częstotliwości i zakresu komunikacji, aby zapewnić proporcjonalność dialogu. Zakres komunikacji można podzielić na regularny dialog oraz na omawianie bieżących, groźnych lub pilnych sytuacji.
- 1.11. Właściwe organy powinny regularnie oceniać, czy komunikacja i wymiana informacji spełniają cele dialogu zdefiniowanego w niniejszej wytycznej, oraz powinny odpowiednio dostosowywać swoje podejście.

Wytyczna 2 – Charakter informacji podlegających wymianie

- 1.12. Właściwe organy powinny rozważyć wymianę informacji, które są istotne dla stron dialogu pod kątem ich zadań, znaczenia i oddziaływania informacji.
- 1.13. Podczas przygotowywania i prowadzenia dialogu oraz w ramach komunikowania się z biegłymi rewidentami lub firmami audytorskimi właściwe organy powinny uwzględniać kwestie i informacje podlegające wymianie, które są specyficzne dla zakładu i dla branży oraz mają charakter zarówno bieżący, jak i przyszły. Może to wymagać sporządzenia standardowej listy kwestii, które powinny być omawiane w ramach dialogu. Jednocześnie właściwe organy powinny promować aktywny udział biegłych rewidentów lub firm audytorskich w wyborze istotnych kwestii i informacji podlegających wymianie.
- 1.14. Właściwe organy powinny ocenić, które informacje są istotne z punktu widzenia nadzorowania zakładu, oraz na tej podstawie mogą zażądać właściwych informacji od biegłego(-ych) rewidenta(-ów) lub od firm audytorskich. Obszary te mogą obejmować między innymi zewnętrzne środowisko zakładu, ład korporacyjny i kontrole wewnętrzne, założenie kontynuacji działalności, metodę audytu, komunikację z organem administracyjnym, zarządzającym lub nadzorującym oraz komitetem ds. audytu zakładowego, wycenę i odpowiedzialność kapitału, inwestycje oraz inne ważne dokumenty. Właściwe

organy powinny również rozważyć wymianę informacji odnoszących się do danego zakładu, które zostały uwzględnione w poprzednich ocenach lub przeglądach dokonanych w ramach nadzoru, a także do sprawozdawczości regulacyjnej, środków nadzoru nałożonych na zakład oraz kwestii wpływających na bieżącą działalność zakładu i kwestii branżowych takich jak rozwój sytuacji regulacyjnej lub makroekonomicznej. W przypadku gdy zakład jest częścią międzynarodowej grupy ubezpieczeniowej, właściwe organy, a w szczególności organy sprawujące nadzór nad grupą, powinny też rozważyć uwzględnienie kwestii istotnych w kontekście audytu grupy.

- 1.15. Ponadto podczas ustalania ram czasowych dialogu z audytorami właściwe organy powinny zwrócić uwagę na formę informacji dostępnych na różnych etapach cyklu badania ustawowego.

Wytyczna 3 – Forma dialogu

- 1.16. Właściwe organy powinny rozważyć i wybrać takie środki i kanały dialogu, które są najwłaściwsze i najskuteczniejsze w świetle indywidualnych okoliczności dialogu.
- 1.17. Właściwe organy powinny wybrać odpowiednią kombinację środków i kanałów dialogu, które można wykorzystywać doraźnie lub regularnie, a mianowicie: środki komunikacji pisemnej oraz środki komunikacji ustnej, w tym rozmowy telefoniczne i rzeczywiste spotkania. Właściwe organy powinny promować wyznaczenie regularnych spotkań bezpośrednich, aby ułatwić otwartą komunikację, zwłaszcza przy nawiązywaniu dialogu z uczestnikami po raz pierwszy.
- 1.18. Właściwe organy powinny rejestrować przebieg komunikacji w celach wewnętrznych, aby zapewnić ciągłość komunikacji.

Wytyczna 4 – Przedstawicielstwo w dialogu

- 1.19. Właściwe organy powinny rozważyć zaproszenie osób reprezentujących właściwy organ oraz biegłych rewidentów lub firmy audytorskie; osoby te powinny mieć odpowiednią wiedzę, być dobrze zorientowane oraz uprawnione przez swoją organizację lub firmę do wymiany informacji istotnych w kontekście dialogu.
- 1.20. Właściwe organy powinny rozważyć odpowiednią liczbę i rolę uczestników reprezentujących obie strony dialogu, biorąc pod uwagę kwestie, które mają być omawiane w ramach dialogu, oraz konkretny charakter i warunki funkcjonowania zakładu lub zakładów będących przedmiotem dialogu.
- 1.21. Właściwe organy powinny rozważyć liczbę uczestników pod kątem zapewnienia odpowiedniego i skutecznego dialogu z uwzględnieniem poufności omawianych treści. Właściwe organy powinny zapewnić, by najważniejszymi uczestnikami dialogu byli przedstawiciel organu nadzoru pełniący funkcję lidera zespołu oraz kluczowi partnerzy firmy audytorskiej. Właściwe organy powinny rozważyć udział innych ważnych uczestników ze strony właściwego organu oraz – w kontekście komunikacji z biegłymi rewidentami lub firmami audytorskimi – właściwych uczestników ze strony biegłych rewidentów lub firm audytorskich w

zależności od omawianych tematów, na przykład specjalistów IT, ekspertów z zakresu księgowości oraz ekspertów ds. wyceny aktuarialnej.

- 1.22. Właściwe organy powinny ocenić, czy w świetle konkretnych okoliczności i kwestii, które mają być omawiane, trójstronne spotkania z przedstawicielami zakładu, a w szczególności jego komitetu ds. audytu, przyczyniłyby się do osiągnięcia skutecznego dialogu jako uzupełnienie dialogu przewidzianego w pkt od 1.19 do 1.21. Podobnie, w stosownych przypadkach, właściwy organ może zaprosić właściwe organy prowadzące nadzór nad rynkami finansowymi lub nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami. W tym kontekście również mają zastosowanie wymogi w zakresie poufności i tajemnicy służbowej, o których mowa w pkt 1.8 wytycznej 1.

Wytyczna 5 – Częstotliwość i harmonogram dialogu

- 1.23. Właściwe organy powinny rozważyć zaplanowanie regularnego dialogu tak często, jak jest to niezbędne, aby dialog był skuteczny, z uwzględnieniem pkt 1.10 wytycznej 1. W rozmowach z drugą stroną dialogu właściwe organy powinny uwzględnić zaplanowanie cyklu kontroli nadzorczych i badań ustawowych w celu ustanowienia najodpowiedniejszych ram czasowych dialogu.
- 1.24. Właściwe organy powinny ocenić, czy w związku z ważnymi kwestiami, które mogą wystąpić i które wymagają pilnego wyjaśnienia, doraźny dialog jest konieczny.
- 1.25. Właściwe organy powinny regularnie oceniać, czy wybrana częstotliwość i wybrany harmonogram są odpowiednie i proporcjonalne pod kątem wpływu dialogu na zadania nadzorcze zakładu lub na badanie ustawowe, któremu jest on poddawany. W celu zapewnienia proporcjonalnego podejścia – w przypadku dialogu odnoszącego się do zakładów ubezpieczeń, które są obarczone bardzo wysokim ryzykiem i których ewentualne bankructwo może mieć poważne skutki – właściwe organy powinny rozważyć spotkania co najmniej raz w roku.

Wytyczna 6 – Wspólny dialog z biegłymi rewidentami lub firmami audytorskimi

- 1.26. W celu promowania skuteczniejszego dialogu na szczeblach sektorowym i krajowym, w stosownych przypadkach, właściwe organy powinny rozważyć ustanowienie regularnego, wspólnego dialogu z biegłym(i) rewidentem(-ami) co najmniej raz w roku, aby umożliwić wymianę opinii na temat bieżących i nowych wydarzeń. Podobnie jak w przypadku pkt 1.22 wytycznej 4 właściwe organy mogą zaprosić odpowiednie właściwe organy prowadzące nadzór nad rynkami finansowymi lub nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami.
- 1.27. Właściwe organy powinny dopilnować, aby na tego rodzaju spotkaniach nie były wymieniane żadne informacje specyficzne dla zakładu oraz aby obowiązywały takie same wymogi w zakresie poufności i tajemnicy służbowej jak w przypadku dialogu indywidualnego, o których mowa w pkt 1.8 wytycznej 1.

Zgodność i zasady sprawozdawczości

- 1.28. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na mocy art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EIOPA, a właściwe organy i instytucje finansowe podejmą wszelkie starania w celu przestrzegania wytycznych i zaleceń.
- 1.29. Właściwe organy, które przestrzegają lub zamierzają przestrzegać niniejszych wytycznych powinny w odpowiedni sposób włączyć je w swój system regulacyjny lub system nadzoru.
- 1.30. Właściwe organy mają dwa miesiące od wydania przetłumaczonej wersji niniejszych wytycznych na potwierdzenie EIOPA, czy przestrzegają lub zamierzają ich przestrzegać, wraz z podaniem powodów ich nieprzestrzegania.
- 1.31. W przypadku braku odpowiedzi w tym terminie właściwe organy zostaną uznane za nieprzestrzegające wymogów sprawozdawczości i zostanie to uwzględnione w sprawozdaniu.

Przepisy końcowe dotyczące przeglądów

- 1.32. Niniejsze wytyczne podlegają przeglądowi przez EIOPA.